

กิเลสออกตัว

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะเป็นสัจธรรมที่เราเป็นชาวพุทธ เราเกิดมาพบ
พระพุทธศาสนา เราตั้งใจของเรานะ เราจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นตามความเป็น
จริงในหัวใจของเรา

จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะถ้ากิเลสมันครอบงำอยู่ มันก็เกิดมาชาตินี้ชาติสุดท้าย
แล้วจะไม่เกิดอีก ตายแล้วตายสูญ เวลาประพฤติปฏิบัติไปเป็นการลำบากเปล่า

นี่เวลากิเลสมันพอกพูนกลางหัวใจของคน

แต่ถ้าคนมีอำนาจวาสนานะ เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เวลา
พระพุทธศาสนา เวลาอบรมบ่มเพาะขึ้นมา ทาน ศีล ภาวนา

ทาน ศีล ภาวนา

คนเราถ้ามีบุญมีกุศล เราก็มีโอกาสดำทำทาน แล้วถ้ามีอำนาจวาสนาขึ้นมา เขาได้ถือศีล
ของเขา คนเฒ่าคนแก่เขาไปวัดไปวาไปจำศีลฟังธรรมๆ จำศีลฟังธรรมก็เพื่อหัวใจของเขา

ถ้าหัวใจของเขา เวลากิเลสค้นหาความทะยานอยากมันครอบงำหัวใจของตน หัวใจของ
ตนมันก็คิดไปตามอำนาจวาสนาของคน คนที่ติงามเขาก็สร้างคุณงามความดีของเขา ถ้าสร้าง
คุณงามความดีของเขาก็คุณงามความดีอยู่ในวัฏฏะไ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกประพฤติปฏิบัติไป เพื่อยุติเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันต้องมีฝั่งตรงข้าม ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ถ้าไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ทำอย่างไร

เวลาออกฝึกหัดประพฤติปฏิบัติก็ทำอำนาจวาสนาของคน เวลาออกฝึกหัดประพฤติปฏิบัติก็ไปฝึกหัดประพฤติปฏิบัติกับเจ้าลัทธิต่างๆ เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาก็ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติแบบโลกๆ ที่เราฝึกหัดกันอยู่เดี๋ยวนี้

เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ไง เวลาที่เจ้าลัทธิต่างๆ เขาก็เกิดเป็นมนุษย์ไง เวลาเกิดเป็นมนุษย์แล้วเขามีอำนาจวาสนาของเขา เขาจะฝึกหัดปฏิบัติของเขา มีอำนาจวาสนามากน้อย ขนาดไหนก็ได้แค่นั้น

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ ได้สร้างอำนาจวาสนาบริบูรณ์มากกว่าเขา เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติกับเขา ไม่เชื่อๆ ไม่เชื่อทั้งนั้นนะ เพราะมันเป็นเรื่องโลกๆ ใจ มันเป็นเรื่องโลกๆ มันก็เรื่องของวิญญู เรื่องของวิญญู ดูเทวดา อินทร์ พรหม มีมาอยู่โดยดั้งเดิม ถ้าคนมีมาอยู่โดยดั้งเดิม มันมีอำนาจวาสนาของคนมันแตกต่างกันไป

เวลามันแตกต่างกันไป คนที่มีอำนาจวาสนาของเขา เขาก็ทำความสงบของใจของเขาได้ เขาก็กิเลสตัดหาความทะยานอยากก็เป็นไสยศาสตร์ เป็นการส่งออก เป็นการอำนาจวาสนาของคนมีมากน้อยขนาดไหน

เวลาเจ้าชายสิทธัตถะไปฝึกอบรมบ่มเพาะกับเขา เวลากิเลสมันฝังตัวอยู่ในหัวใจของตน เวลาปฏิบัติ ไปมันก็ปฏิบัติแบบความเป็นมนุษย์ เรื่องโลกๆ ใจ เรื่องโลกๆ ขึ้นมาแล้ว โลกเขาเห็นแล้วเขาเชื่อถือศรัทธาของเขา แต่เจ้าชายสิทธัตถะไปฝึกหัดปฏิบัติกับเขา มันแก่งสยในหัวใจของตนไม่ได้

เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย มันก็เป็นธรรมดา มันเป็นเรื่องของโลกๆ เขา แต่คนไม่มีอำนาจวาสนาเขาก็อยู่ของเขา ยอมจำนนกับโลกเขาอย่างนั้น เจ้าชายสิทธัตถะไปเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย เห็นสมณะ มันต้องมีฝั่งตรงข้ามไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ถ้าไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย มันจะมีเหตุมีผลอย่างไรในการประพฤติปฏิบัติ

เวลามีการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาไปฝึกหัดปฏิบัติ ๖ ปี เวลากิเลสมันออกตัว เวลากิเลสมันฝังอยู่ในใจของตน มันก็ทำให้เกิดความลังเลสงสัย เวลาอาฬารดาบส อุทกดาบส รับรองว่ามีความรู้เหมือนเรา มีความสามารถเหมือนเรา เป็นครูบาอาจารย์สอนได้ไง

นี่มันแก้ความสงสัยไม่ได้นะ เวลากิเลสที่มันฝังตัวอยู่ในหัวใจของตน เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ทำทุกกริยาๆ เวลามันแสดงตนๆ มันทุกข์มันยากนะ

อดนอน อดอาหาร กำหนดอานาปานสติ เวลามันเป็นสัจจะเป็นความจริงของท่าน ขึ้นมา ประพฤติปฏิบัติเอง ตรัสรู้เองโดยชอบ

แต่เวลาไปศึกษากับเขา คั่นคว่ำกับเขาไง เวลาคิดว่ากิเลสมันอยู่ในตัวตนของตน ก็คิดว่า ทรมาณร่างกาย อดอาหาร ๔๙ วัน จนจนรากเน่าหลุดหมดเลย เวลาทำทุกกริยาๆ เวลากิเลสมันแสดงตัวๆ แต่ไม่รู้เท่าทันมันไง เวลากิเลสมันออกตัว มันออกตัว มันจะทำให้ถึงกับว่าสิ้นชีวิตนี้ไปเลย เวลากลั่นลมหายใจ สลบถึง ๓ ครั้ง

แต่ด้วยอำนาจวาสนาไง เวลาพระโพธิสัตว์เป็นชาติสุดท้าย เวลาเป็นพระเวชสันดร เสียสละมาพร้อมแล้ว เวลาพร้อมแล้ว เวลาที่มีอำนาจวาสนาของตน บุญเพนิวาสนาสุติญาณ กำหนดระลึกอดีตชาติได้ ถ้าเป็นธรรมชาติของคน ธรรมชาติของพวกเจ้าลัทธิต่างๆ เขาก็ว่าเป็น ความมหัสจรรย์ของเขา จตุปปาตญาณ รู้อดีตอนาคต รู้ถึงอนาคตได้ ก็ว่าเป็นความมหัสจรรย์ของเขา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาสติปัญญาเท่าทันแล้ว เห็นไหม เวลากิเลสมันฝังตัวก็เรื่องหนึ่ง เวลาแสดงตัวก็เรื่องหนึ่ง เวลามันออกตัว มันทำให้ถึงกับหมดสิ้นชีวิตนี้ไปเลยละ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาอาสวัชยญาณทำลายอวิชชาไง ทำลายอวิชชาพญามาร ในหัวใจของตน ในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาทำลายกิเลสต้นหาความทะยานอยากในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ้นไป ตรัสรู้เองโดยชอบๆ

ความชอบธรรมๆ นี่ไง ที่เราจะฟังธรรมๆ ใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มุขปาฐะ แสดงธรรมๆ การได้ยินได้ฟังนี้แสนยาก แต่เรื่องโลก เรื่องโกหก เรื่องปลิ้นปล้อน เรื่องกะล่อนมากมายมหาศาล โลกเขาทำได้อย่างนั้น

เวลาเอาจริงเอาจังขึ้นมา ฟังธรรมๆ นี่แสนยาก मुखปาฐะ แต่เวลาสิ่งที่ไม่เคยได้ยินได้ฟัง สิ่งที่ได้ยินได้ฟังแล้วตอกย้ำๆ ใจ เอาสัจจะเอาความจริงในหัวใจของตน จากใจดวงหนึ่งสู่อีกดวงหนึ่ง ใจที่ประพฤติกปฏิบัติแล้วมีสัจจะมีความจริง

ที่ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระป्राองค์แรก ในภาคปฏิบัติๆ ไง

ในภาคปฏิบัติ สิ่งประพฤติกปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามันไม่มีศีล มันก็มีบุญ มีบุญขึ้นมา เวลาศึกษาทรงจำธรรมวินัยๆ สิ่งจำมาๆ มันก็เป็นความจำมา แต่กิเลสที่มันฝังตัวอยู่จิตใต้สำนึก เวลามันแสดงตัวๆ มันมีความทุกข์ร้อน มันเผาผลาญใจของตน

เวลามันออกตัวๆ ขึ้นมา เวลาคนที่เขาอารมณ์ชั่ววูบๆ เวลามันออกตัวรุนแรงขึ้นไปไม่ทัน มันหกรอก เวลาไม่เท่าไม่ทันมันก็มีแต่ความทุกข์ความยากทั้งนั้น ถ้ามีความทุกข์ความยากทั้งนั้น มันก็สร้างแต่บุญและบาป

ในทางโลกๆ มันก็มีบุญและบาปทั้งนั้นนะ ถ้าคนมีบุญๆ คนที่มีกิริยานุ่มนวล นั่นกิเลสมันก็ฝังอยู่ในหัวใจของตน เวลาคนที่มันมีความโหดจริต มีความโลภ มีการกระทำที่รุนแรงออกไป นั่นก็เป็นอำนาจวาสนาของตน

ถ้ามีวาสนาของตน นี่มันคืออะไร

ถ้ามันระลึกได้ มีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา เวลาชาวพุทธๆ เราเกิดมาแล้วไ้ เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนาไ้ พระพุทธศาสนาให้ทำคุณงามความดีต่อกันๆ ให้เชื่อเรื่องเวรเรื่องกรรม ถ้าเชื่อเรื่องเวรเรื่องกรรม กรรมคือการกระทำ เราก็ทำของเราเองไ้

เราเกิดเป็นมนุษย์แล้วเรามีสติมีปัญญา เรามีการศึกษาแล้ว การศึกษา กาลามสูตรไม่ให้เชื่อใครทั้งสิ้น

เวลามีศรัทธาในพระพุทธศาสนา เราก็ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา แต่เวลาเราเชื่อ เราไม่เชื่อใครทั้งสิ้น ไม่เชื่อใครทั้งสิ้น เวลาถ้ามันจะประพฤติกปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นความจริงของเราขึ้นมา ถ้ามันเป็นความจริงมันต้องมีสติ มีสมาธิ มีปัญญา มันมีเหตุมีผลไ้ นี่เวลาภาคปฏิบัติ

ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ

ปริยัติๆ เป็นการศึกษาละเอียด คึกคักนี้มันก็เป็นสามัญสำนึกของความเป็นมนุษย์ในโลกจะเจริญด้วยการศึกษา แต่การศึกษามันศึกษามาแล้วมันเป็นเรื่องโลกๆ ไร เรื่องโลกๆ มันก็บุญและบาป

ถ้าคนมีบุญมีกุศลเขาศึกษาค้นคว้าด้วยสติปัญญาของเขา เขาวิเคราะห์วิจัยแล้วเขาซาบซึ้งในธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นนะบุญ ถ้าบุญของเขา เขาเข้าใจแล้วทำให้ชีวิตของเขาพร้อมเย็นเป็นสุข ทำให้ชีวิตของเขามีหนทางในการประพฤติปฏิบัติของเราต่อเนื่องไป

ถ้ามันไม่มีบุญ มันก็เป็นเรื่องของบาป เวลาบาป มันก็ไม่เชื่อ มันก็ขัดแย้ง มันก็ไม่มีควมสนใจ แล้วไม่สนใจนะ กิเลสมันขึ้นชมเลย กิเลสขึ้นชม มันก็ไปตามกิเลสค้นหาความทะยานอยากไป ทำสิ่งใดก็ตามมันเป็นความผิดหรือความถูกต้อง มันมีอะไรเป็นเครื่องพิสูจน์ใจ

แต่ถ้าพิสูจน์เป็นตามความเป็นจริงของตนขึ้นมา เห็นไหม เราศึกษาละเอียดแล้ว ศรัทธา ความเชื่อในพระพุทธศาสนา ถ้ามีสติปัญญา มันทำให้เราพร้อมเย็นเป็นสุขได้ หัวใจเรามันจะไม่ร้อนจนเกินไป ทำสิ่งใดขึ้นมาเพื่อเป็นประโยชน์กับหัวใจดวงนี้ แล้วหัวใจดวงนี้ใจ สิ่งที่ดีจิตใจไป บุญและบาปเท่านั้น

สิ่งที่เป็นวัตถุๆ เรื่องโลกๆ สิ่งที่ว่าโลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ ยศถาบรรดาศักดิ์มันหัวโชน มันของชั่วคราวทั้งสิ้น แม้แต่ความเป็นมนุษย์นะ เราเกิดเป็นมนุษย์ การเกิดเป็นมนุษย์นี้สมมุติบัญญัติ มันเป็นจริงตามสมมุติๆ ไร เป็นมนุษย์นี้เป็นมนุษย์จริงๆ ถึงว่าการเกิดเป็นมนุษย์ถึงจะเป็นอริยทรัพย์ เพราะการเกิดเป็นมนุษย์แล้วฟังธรรมๆ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ในปัจจุบันนี้เราก็ศึกษาค้นคว้าธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา ถ้าศึกษาค้นคว้าแล้ว ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ถ้าสติปัญญามันเท่าทัน มันจะจับอารมณ์ความทุกข์ความยากในใจของตนได้

มันเป็นเรื่องธรรมดา เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นเรื่องธรรมดา มันเป็นเรื่องโลกๆ เป็นเรื่องธรรมดา มันเป็นเรื่องผลของวิญญูะ มันต้องเป็นจริงอย่างนั้น เทวดา อินทร์ พรหม ก็หมดอายุขัยเหมือนกัน ในเมื่อมีการเกิดก็ต้องมีการตาย สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง แปรสภาพไปทั้งสิ้น มันไม่มีสิ่งใดคงที่ สิ่งใดที่ตายตัวไปหมด เว้นไว้แต่ณิพพาน

สิ้นกิเลส กำจัดวิชาครอบครวัของมารสิ้นไปจากใจ นั้นแหละพ้นทุกข์

พอพ้นทุกข์แล้วมันไม่มีเหตุ มันไม่มีวิชา ไม่มีความรู้

ไม่รู้ในอะไร

ไม่รู้ในใจของตนไ้

คนเราเกิดมาต้องมีการศึกษา ต้องมีสติปัญญา ศึกษาที่มีสติปัญญาขึ้นมาก็เป็นวิชาชีพไว้เพื่อจะเลี้ยงชีพของตน แต่เวลาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เรียนบาลี เรียนบาลีก็เข้าใจในเรื่องของชีวิต เข้าใจเรื่องของจิต จิตที่มันมีวิชา จิตที่มีขอบ มันไหลไปตามกิเลสค้นหาความทะยานอยากให้กิเลสมันครอบงำอย่างใด แล้วเวลาศึกษาค้นคว้าขึ้นมาแล้วต้องฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ

เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา มันต้องเป็นภาคปฏิบัติ เป็นสัจจะเป็นความจริงที่หลงงมงาย เวลาท่านประพฤติปฏิบัติของท่านจนถึงที่สุดแห่งทุกข์ของท่าน เห็นไหม

ท่านสร้างธรรมทายาทๆ ท่านถามว่า “จิตเป็นอย่างไร”

เวลาภาคปฏิบัติๆ เขาเริ่มต้นปฏิบัติกัน เริ่มต้นทำความสงบของใจเข้ามา

โลกนี้มันเป็นเรื่องของบุญและบาป ผลของวิญญูะ บุญและบาปเท่านั้นเจือด้วยอามิส การกระทำบุญและบาป เราเริ่มต้นจากทรัพย์สิน เราเริ่มต้นจากศรัทธาของเรา เราเริ่มต้นจากเจตนาที่ติงามของเรา สร้างบุญสร้างกุศลเพื่อหัวใจของตน นี่เรื่องของบุญและบาป ผลของวิญญูะ

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมไป บุญเพนิวาसानุสสติญาณ จิตสงบแล้ว ผลของวิญญูะเป็นเรื่องของโลก เพราะตั้งแต่พระเวสสันดรไป จิตมันเคยเป็น จิตมันเคยทำ

“เราเคยเป็น” ท่านไม่ได้บอกว่าท่านเป็น เพราะในขณะนั้นท่านเป็นเจ้าของสิทธิบัตรแล้ว เวลาตรัสรู้แล้วท่านเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นศาสดา พระเวสสันดรเป็นอดีต “เราเคยเป็น” เพราะเคยเป็น เคยสร้างอำนาจวาสนามา นั้นนะเป็นอดีต แล้วถ้าไม่ได้ตรัสรู้เป็น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จตุปปาตญาณ มันต้องอนาคต มันเป็นของมัน อดีตอนาคต อนาคตยังมาไม่ถึง สมบัติบ้า สมบัติที่ยังไม่มา เราไปตื่นเต้นอะไรกับมัน แล้วสมบัติที่ยังไม่เป็น ยังไม่ไป

เวลาสร้างเวรสร้างกรรม เห็นไหม ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สามเณร น้อย เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระสารีบุตร เป็นลูกศิษย์ของพระสารีบุตรเฝ้าว่า สามเณรนี้อีก ๗ วันจะเสียชีวิต

พระสารีบุตรก็ให้สามเณรนี้ไปลาพ่อลาแม่ ก็ไปเยี่ยมพ่อเยี่ยมแม่นั่นแหละ สามเณรน้อย มันไปแล้ว มันไปเห็นพวกปลามันอยู่ในที่แห้งแล้ง ปลามันจะเป็นมันจะตาย ก็ประสาเด็ก เด็กก็ด้วยความบริสุทธิ์ของเด็ก สามเณรน้อยเอาปลาไปปล่อย เอาปลาไปสร้างบุญกุศลของท่าน

สุดท้ายแล้วก็ไปลาพ่อลาแม่ ไปเยี่ยมพ่อเยี่ยมแม่กลับมา พอครบ ๗ วัน พระสารีบุตรไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เด็กมันยังอยู่นะ เณรยังมีชีวิตต่อมาจตุปปาตญาณ มันยังแก้ไขได้

หมดอายุขัย เขาว่าเวลาแก้กรรมๆ เกียงกันว่าแก้กรรม แก้กรรมมันแก้ที่ไหน

แต่เรื่องอายุขัย ถ้ามันมีการกระทำ กุศลลา ฆมา อกุศลลา ฆมา ไร สิ่งที่ทำคุณงามความดี สิ่งที่มีหมดจากอายุขัย มันยังแก้ของมัน นี่จตุปปาตญาณ ถ้าถึงที่สุดแล้วมันเป็นอดีตอนาคต ขนาดอดีตอนาคตมันยัง กุศลลา ฆมา อกุศลลา ฆมา ทำสิ่งใดมา ผลของกรรมของ พระพุทธศาสนา แต่เวลาอาสวัชฌญาณทำลายอวิชชา เวลาทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไฉ่

กิเลสมันออกตัวมาขนาดไหน ตั้งแต่มันฝังตัวอยู่ในหัวใจของตน ถ้ามันแสดงตัวออกมา มีร่องรอยของมัน เราเท่าทันมันหรือไม่ เวลามันออกตัวขึ้นมา มันรุนแรงขนาดไหน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาชำระล้างต้นเหตุ ต้นเหตุคือพญามาร คืออวิชชา คือความไม่รู้จักใจ ของตน สำคัญที่สุด

ไม่รู้จักตน ไม่รู้จักอาการของกิเลส ไม่รู้จัก ไม่เห็นตัวตนของตน แล้วมันจะเริ่มต้นชำระกิเลสกันได้อย่างไร ถ้ามันชำระกิเลสกันไม่ได้ มันไม่เข้าใจกิเลส เวลากิเลสมันออกตัวขึ้นมา มันทำให้รุนแรงมาก

แต่เวลาเป็นธรรมแล้วไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมนะ เวลาเผยแผ่ธรรมๆ ไง ลูกศิษย์ของพระสารีบุตรมาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพื่อจะมาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่มาถึงมาจัดที่อยู่อาศัยของตน มาจัดที่พักที่พึง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามพระนาคิตะ ขณะนั้นพระนาคิตะเป็นผู้อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่

“นาคิตะนั้นมันเสียงอะไรนะ เสียงเหมือนชาวประมงเขามาหาปลา”

เสียงเหมือนชาวประมงไง

ในการประพฤติปฏิบัติเขาต้องสัปปายะ ๔ สถานที่ที่เป็นสัปปายะ อาหารเป็นสัปปายะ ครูบาอาจารย์เป็นสัปปายะ หมู่คณะเป็นสัปปายะ ๕ คือความสงบสงัด ความวิเวก กายวิเวก จิตวิเวก จิตตภาวนาๆ

แต่ตอนนี้ผู้บวชใหม่ไม่เข้าใจสิ่งใดๆ เลย มาจัดที่จัดทางก็ว่าเป็นสัมมาทิฐิ เป็นความถูกต้องชอบธรรม จะมาฟังธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะมาประพฤติปฏิบัติธรรม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไล่ออกไปเลย

นี่ไง เวลาธรรมมันออกตัว ถ้ามันเป็นธรรมแล้วการออกตัวที่จะรุนแรงขนาดไหน จะโหดร้ายขนาดไหน นั่นก็เป็นการกำราบปราบปรามกิเลสไง มันไม่มีกิเลสหรอก

แต่เวลากิเลสมันออกตัว มันทำให้จิตดวงนั้นเสียหาย จิตเวียนว่วายตายเกิดในวัฏฏะได้มาเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา เวลากิเลสมันออกตัว อารมณ์ชั่ววูบๆ ทำลายเสร็จไปแล้วติดคุกติดตะราง สร้างเวรสร้างกรรมในหัวใจทั้งสิ้น

แต่เวลาธรรมมันออกตัว เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาคนที่มากระแทกกระเทือนในการประพฤติปฏิบัติ

“นั่นใครนะ”

“จะมาราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “นั่นเหมือนชาวประมงเขามาหาปลากันนะ”

เวลาชาวประมงเขามาหาปลา ไปดูท่าเทียบเรือสิ เวลาเรือมันเข้ามา ชาวประมง มันเป็นความที่รื่นเริง เพราะมันได้สัตว์น้ำมา มันได้ปลามา ได้อะไรเพื่อประโยชน์เป็นธุรกิจของเขา โอ้โฮ! สนุกครึกครื้น ผลประโยชน์ๆ ทั้งนั้นเลย ฉะนั้น เวลาเหมือนชาวประมงเขามาหาปลากันได้ เขาไปซะ ไล่ออกไป

ไล่ออกไปแล้ว เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพุทฺธิก ๕ เข้าเล็งญาณ แล้วจะไปเอาคนที่มีโอกาส แต่เขาจะสิ้นชีวิตไปก่อน นี่ก็เหมือนกัน เวลาพุทฺธิก ๕ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ เทวดามาร้องเรียนว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไล่เขาออกไป เพราะเขายังไม่รู้ มันเป็นภิกษุบวชใหม่ ภิกษุบวชใหม่เขาก็เข้าใจว่านั่นเป็นคุณงามความดีของเขา เขายังไม่รู้เหตุรู้ผล

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้พระไปตามกลับมา พอเทศนาว่าการเป็นพระอรหันต์เลย

ผลของการปฏิบัติไง ถ้ากิเลสมันออกตัวนะ มันทำให้จิตใจของเราเสียหาย แต่ถ้าเป็นธรรม ธรรมออกตัว ออกตัวมันเป็นธรรมทั้งนั้น เพราะธรรมกำราบปราบปรามกิเลสในใจของสัตว์โลก

จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่งไง ถ้าใจที่เป็นธรรมๆ แล้ว ดูหลวงปู่มั่น เวลาหลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเกือบเป็นเกือบตาย เวลาปฏิบัติขึ้นมาเพื่อชำระล้างกิเลสในหัวใจของท่านไง

หลวงตาพระมหาบัวท่านเล่าให้ฟังประจำ เวลาหลวงปู่มั่นท่านเทศนาว่าการ แจ่วๆ กิเลสหมอบหมดละ กิเลสมันกลัวของจริง

ถ้ามันเป็นจริง ถ้าธรรมออกตัวเป็นประโยชน์ทั้งสิ้น ถ้าเป็นธรรมที่แท้จริง

แต่ถ้าเป็นมารยาสาไทย นี่ไง เถยจิตๆ เพราะจิตมันไม่ได้ประพฤติปฏิบัติ ไม่ได้ทำอะไรให้เป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมาทั้งสิ้น มันเป็นเถยจิตไง ถ้าเป็นเถยจิต เห็นไหม เวลาเขาทำอาชญากรรม เวลาผิดศีลธรรม มันต้องทิ้งร่องรอยไว้ทั้งสิ้นทั้งนั้นนะ

นี่ก็เหมือนกัน เถยจิตๆ เวลามันเป็นมารยาสาไทย มันทิ้งร่องรอยไว้ทั้งสิ้น เวลาร่องรอยนั้นมันเป็นร่องรอยของอาชญากรรม มันไม่เป็นสัจจะไม่เป็นความจริงขึ้นมา ถ้าไม่เป็นสัจจะไม่เป็นความจริงขึ้นมา แล้วจะเริ่มต้นปฏิบัติกันอย่างไร

เวลาเราจะเริ่มต้นประพฤติปฏิบัตินะ เรามีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา จะสร้างคุณงามความดีของเราไป

พระโพธิสัตว์ๆ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย เวลาเกิดแต่ละภพแต่ละชาติไม่มีต้น ไม่มีปลาย สร้างแต่คุณงามความดีของเราชาติแล้วชาติเล่า สร้างคุณงามความดีจนเป็นจริงเป็นนิสัยของตนขึ้นมา ทำคุณงามความดีของตน นี่พระโพธิสัตว์ สิ่งที่เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา

แล้วนี่เหมือนกัน เรามีอำนาจวาสนา เราได้มาเกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มันก็อยู่ที่อำนาจวาสนาของคนไง บริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ถ้ามีอำนาจวาสนาขึ้นมา ถ้าเขาเป็นนักรบๆ เขาจะบวชพระ

บวชพระขึ้นมาแล้ว บวชเป็นพระขึ้นมาแล้วจะเป็นภาคปริยัติคือการศึกษาค้นคว้าก่อน เวลาบวชมาแล้วนะ ถ้ามีอำนาจวาสนา อยากจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ก็ยังลังเลใจว่าเราจะปฏิบัติแล้วจะถูกต้องชอบธรรมหรือไม่ ก็จะไปศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ได้มีความรู้ขึ้นมา

พอมีความรู้ขึ้นมาแล้วจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาไง นี่เวลากิเลสมันฝังตัว เวลามันแสดงตัวออกมา ศึกษาแล้วก็มีความรู้ มีความรู้แล้วเราก็ตอบสนองให้ประชาชนรู้เหมือนเรา อยากให้คนรู้เหมือนเรา นี่มันจะเผยแผ่ๆ

แต่ถ้ามีวาสนาของตน เราบวชมาแล้วนะ ถ้าศึกษามา ศึกษาบททางจำธรรมวินัยแล้วเราจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ ถ้าเราฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันต้องมีสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา

ถ้ามีสักจะความจริงขึ้นมา เวลาเราจะทำความสงบของใจเข้ามา ทำความสงบของใจของเราเข้ามา การประพฤติปฏิบัติเริ่มต้นมันยาก ยากแต่เริ่มต้นนี้แหละ

ยากคราวเริ่มต้นกับยากคราวจะถึงสิ้นสุดแห่งทุกข์

ยากคราวเริ่มต้นเพราะอะไร เพราะว่ามันเกิดมากับโลก ภูมิฐิมานะมันจรดฟ้า เวลาคนมีภูมิฐิมานะของมันในหัวใจของตนแล้วจะทำความสงบของใจเข้ามา ทำความสงบของใจอย่างไร

คนไม่เชื่อว่าชาติกำเนิด ไม่เชื่อว่าการเกิดและการตายมันจะหมุนเวียนของมันตลอดเวลา ไม่เชื่อ ไม่เชื่อเพราะอะไร เพราะเกิดมาแล้วก็จะหาแต่ความสุขๆ ของตนไง ถ้าหาความสุขของตนมันก็เป็นเรื่องกิเลส อวิชชาคือความไม่รู้ เริ่มต้นจากความไม่รู้ พอเริ่มต้นจากความไม่รู้ มันก็ดำเนินชีวิตไปแบบความไม่รู้ แต่เรามีการศึกษาๆ โลกเจริญเพราะการศึกษา มีการศึกษาแล้วเราทำสิ่งใดแล้วประสบความสำเร็จ

ประสบความสำเร็จของใครล่ะ

ถ้าประสบความสำเร็จตามสักจะความจริงนะ ธรรมาภิบาล องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ปฏิเสธข้อเท็จจริงของโลก

ทางวิทยาศาสตร์พิสูจน์ได้ ปัจจุบัน ๔ สิ่งมีชีวิตต้องมีปัจจัย ๔ แล้วมาบวชเป็นพระ บวชเป็นพระเป็นนักรบๆ มันก็ต้องมีปัจจัย ๔ บริหาร ๘ นั่นคือปัจจัย ๔ ถ้ามีปัจจัย ๔ แล้วเลี้ยงชีพได้เลี้ยงชีพไว้ทำไม

เลี้ยงชีพแบบสมณะ ฉันเพื่อดำรงชีวิตนี้เท่านั้น สิ่งที่มีปัจจัยเครื่องอาศัยเพื่อดำรงชีวิตไว้เพื่อประพฤติปฏิบัติ

การเกิดและการตายเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ถ้ายังไม่ได้ดับทุกข์ในหัวใจของตน การเกิดการตายไม่มีที่สิ้นสุด เว้นไว้แต่ผู้ที่ปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ๆ ใจ ปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้า จะสร้างคุณงามความดีต่อเนื่องไป เขาก็สร้างคุณงามความดีของเขา สร้างคุณงามความดีของเขาเพราะความพอใจของเขา เห็นไหม เวลาคนสร้างคุณงามความดีๆ

เวลาหลวงปู่มันท่านก็บอก ท่านก็ปรารถนาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหมือนกัน ถ้าชาตินี้ท่านไม่ได้ลาความเป็นพระโพธิสัตว์นั้น ท่านก็จะสร้างคุณงามความดีต่อเนื่องไปเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคตกาล

หลวงปู่เสาร์ท่านก็ปรารถนาเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้าเหมือนกัน เวลาหลวงปู่มันท่านแก้หัวใจของท่านก่อน ท่านแก้หัวใจของท่านก่อน เพราะเวลาปัญญามันเกิด เวลานั่งสมาธิไป เวลาภาวนามยปัญญา เวลาธรรมเกิด ๆ ไร ธรรมเกิดคือธรรมมาอบรมบ่มเพาะ

ธรรมคือสติคือปัญญามันเข้ามาคลี่คลายทิฏฐิมานะในใจของตนไป ถ้าบำเพ็ญตนๆ จะสำเร็จเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอนาคตกาล มันต้องเกิดต้องตาย ต้องเกิดต้องตายไปอีกยาวนานขนาดไหน แต่ในปัจจุบันนี้ท่านมาเกิดเป็นหลวงปู่มัน เวลาเกิดเป็นหลวงปู่มัน ศาสนาก็สมบูรณ์แบบอยู่แล้ว กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง แต่ยังไม่มีใครทำให้ศาสนามันแวววาวขึ้นมาเป็นข้อเท็จจริง เป็นหนทางในการประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงใจ ฉะนั้น ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงในภพชาตินี้ ถ้าตามข้อเท็จจริงที่มันเกิดขึ้นจริง เวลาถ้ามันเป็นจริง กำราบปราบปรามกิเลสในใจของตนแล้วมันก็จะไปพระอรหันต์

แต่ถ้าในอนาคตกาล ถ้าเราจะสร้างสมคุณงามความดีต่อเนื่องไปๆ จนมีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ใดมาพยากรณ์ พยากรณ์แล้วว่าจะได้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอนาคตกาลบัดนั้นๆ นั้นก็ต้องดำเนินชีวิตต่อไป จะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าภายหน้าเป็นผลของวิญญู เป็นผลของการเวียนว่ายตายเกิดในวิญญู ผลของวิญญูไม่มีต้นไม่มีปลายจนถึงที่สุด ฉะนั้น ถ้าเราทำ เราจะปรารถนาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ต้องดำเนินการต่อไป

แต่เวลาสติปัญญามันเท่าทัน เห็นไหม ถ้าปฏิบัติในปัจจุบันชาตินี้ ถ้ามันสิ้นกิเลส มันก็เป็นพระอรหันต์เหมือนกันนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นพระอรหันต์ สาวกสาวกะที่ได้ยินได้ฟังแล้วประพฤติปฏิบัติขึ้นมาก็เป็นพระอรหันต์ ท่านถึงละอันนั้น แล้วมาสร้างคุณงามความดีในหัวใจของท่าน

แล้วเวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เห็นไหม ตั้งแต่กิเลสมันฝังอยู่ในหัวใจ กิเลสมันแสดงตัวของมันขึ้นมา เวลากิเลสมันออกตัวไ้ เวลากิเลสออกตัว มันก็พยายามทำความเข้าใจของใจเข้ามาให้ได้ ทำความสงบของใจเข้ามาให้ได้ พอใจสงบแล้วเวลามันไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ คือพิจารณากาย มันจะเป็นภาวนามยปัญญาแล้ว เออ! มันต้องอย่างนี้สิ เพราะกิเลสมันเบาบางลงใจ สාරอกออก คายออก มันรู้ของมันไ้ มันมีข้อเท็จจริงในหัวใจของตนไ้ เออ! นี่ถูกทาง นี่คือการแก้ไขในหัวใจของท่าน

แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติแล้วมันต้องมีอุตัมภาวะ มันจะเห็นศีล เห็นสมาธิ เห็นปัญญา จิตสงบแล้วเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง แล้วพิจารณาไปแล้วเวลามันชำระล้าง ลักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส สังโยชนมันขาด ดับทุกข์ นิโรธ นิโรธอย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด นิโรธเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป มันมีข้อเท็จจริงอย่างนี้ มันถึงเอาข้อเท็จจริงนี้ไปแก้ไขหลวงปู่เสาร์

นี่ไ้ หลวงปู่เสาร์ท่านก็ปรารภนาเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า เวลาพูดถึงเจ้าคุณอุบาลี ที่เป็นนักปราชญ์ราชบัณฑิตไ้ เวลาท่านประพฤติปฏิบัติ ท่านรื้อค้นค้นคว้าในหัวใจของตน

ถ้าความเป็นพระโพธิสัตว์ ถ้าประพฤติปฏิบัติไปในอนาคตกาล ก็จะไปตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ในปัจจุบันถึงกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง มันมีธรรมและวินัย ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา แล้วผู้ที่รื้อค้นค้นคว้าให้มันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา เห็นไหม

ปริยัติ ปริยัติคือทรงจำธรรมวินัยๆ ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วทรงจำธรรมวินัย ทรงจำ กิเลสมันฝังตัว มันยังไม่ได้แสดงตัว มันยังไม่ได้ออกตัวอยู่ในหัวใจ อีกมากมายมหาศาล มันถึงบีบบีบี่ไฟเผาใจของตน ปฏิบัติก็ทุกข์แสนทุกข์แสนยากเพราะเผชิญหน้ากิเลส กิเลสมันย่ำยีขนาดไหนก็เจ็บแสบปวดร้อ้น แล้วก็ยอมจำนนกับมันอยู่อย่างนั้น

เวลาเอาจริงเอาจังขึ้นมา ทำความสงบของใจให้ได้ ทำความสงบของใจให้ได้ พอใจสงบระงับเข้ามา เห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง เวลาใช้สติใช้ปัญญา วิปัสสนามันเกิดขึ้น เออ! มันต้องอย่างนี้สิ

พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า เวลานั้นขณะ เวลานั้นขาด สักกายทิฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส เวลาพิจารณาไปจนกายกับจิตแยกออกจากกัน เห็นไหม ท่านถึงกลับไปหาหลวงปู่เสาร์ ใจ เวลากลับไปหาหลวงปู่เสาร์ ไปแก้ไข เพราะมันต้องมีเหตุมีผล มีที่มาที่ไป และแก้ไขให้ละความสงสัย ให้ละความยึดมั่นถือมั่นในใจของตน

เวลาเจ้าคุณอุบาลีฯ เวลาคนที่จะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ หลวงปู่มั่นท่านปฏิบัติของท่าน ท่านทำความเป็นจริงของท่าน นี่ภาคปฏิบัติฯ เวลาปฏิบัติขึ้นมาอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน แต่เจ้าคุณอุบาลีฯ ท่านเป็นนักปราชญ์ราชบัณฑิตในภาคปริยัติ ในการศึกษา ในการศึกษาการค้นคว้า

ก็มาปรึกษา มาค้นคว้า ศึกษาค้นคว้าจนเห็นในช่องทางในแนวทางเดียวกัน เวลาถึงที่สุดแล้วท่านก็มาพยายามจะชักนำดึงเจ้าคุณอุบาลีฯ ออกมาด้วย

จะไปเอาครูบาศรีวิชัยด้วยนะ แต่ครูบาศรีวิชัยท่านบอกว่า “เราไม่เป็นอิสระกับตัวเราแล้ว”

นั่น เห็นไหม ความเป็นพระโพธิสัตว์ฯ ในภาคประพฤติปฏิบัติใจ ถ้ากิเลสมันฝังใจก็เรื่องหนึ่ง ถ้ามันแสดงตัวก็เรื่องหนึ่ง เวลานั้นออกตัวนะ มันรุนแรงมากมายนามหาศาล นี่เวลาเรื่องของกิเลส

ถ้ามันเอาจริงเอาจริงขึ้นมา ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงในหัวใจของตน เวลาปฏิบัติแล้วมันเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา

แล้วเริ่มต้นขึ้นมา เวลาหลวงปู่มั่นท่านยืนยัน “จิตเป็นอย่างไร”

คำว่า “จิตเป็นอย่างไร” ทำสมาธิได้หรือไม่ได้ แล้วเวลาทำสมาธิฯ หนึ่ง ทำสมาธิแล้วมันเป็นสมาธิ

สมาธิ ถ้าพูดถึงคนที่ไม่มีสติไม่มีปัญญา มันก็แค่ทำความสงบของใจเท่านั้น เพราะมันเป็นเรื่องของสังคม เรื่องของโลก เรื่องของวิญญูฯ ถ้าเรื่องของวิญญูฯ ใจ ถ้าคนทำคุณงามความดีก็บุญและบาป คนมีบุญมันก็มีธรรมสังฆะนะ มันมีความรู้สึกนึกคิด มีสติมีปัญญา มีการควบคุมดูแลของตน มันก็ทำให้เป็นคนดี พระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย สร้างคุณงามความดีต่อเนื่องไป

นี่ก็เหมือนกัน เริ่มต้นประพฤติปฏิบัติใหม่ไง พอเริ่มต้นประพฤติปฏิบัติใหม่ ทำความสงบของใจได้หรือไม่ได้

ถ้าทำความสงบของใจไม่ได้ เราต้องฝึกหัด เราต้องมีแบบแผน เรามีข้อวัตรปฏิบัติของเรา แล้วเราฝึกหัดขึ้นมาให้เป็นความจริงในหัวใจของเรา ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี มันจะทุกข์มันจะยากขนาดไหน เราก็พยายามจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมาให้มันตามความเป็นจริงของเรา ขึ้นมาให้ได้ ถ้าฝึกหัดให้ตามความเป็นจริงขึ้นมาให้ได้ เห็นไหม

ในการปฏิบัติ ในแนวทางการมรรฐาน พระกรรมฐาน ในการประพฤติ ปฏิบัติมีข้อวัตรปฏิบัติ มีหลักมีเกณฑ์ มีการยึดมั่น มีการยึดถือการปฏิบัติขึ้นมาให้มันสงบระงับได้ ถ้าสงบระงับได้ไง

จิตสงบแล้วเดี๋ยวมันก็คลายออก จิตสงบแล้วมันมีความสุขมากน้อยขนาดไหน ถ้ามีความสุข สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี จิตมีความสุขมาก สงบขนาดไหนเดี๋ยวมันก็คลายออกมา มันเรื่องธรรมดา เป็นเรื่องธรรมดา

เราก็ต้องทำความสงบของเราให้มากขึ้น ทำความสงบของเราให้มันมีความชำนาญ ถ้ามันมีความชำนาญแล้วเราไม่กลัวอะไรเลย เราไม่กลัวความที่จิตมันจะเสื่อม เราไม่กลัวที่มันจะฟุ้งจะซ่านขนาดไหน ถ้ามันฟุ้งซ่าน เราก็รู้อยู่แล้ว

พอกิเลสมันออกตัว มันออกตัว มันแสดงออกนะ มันเหยียบย่ำมันทำลายทั้งนั้นนะ ถ้าขาดสติทำอาบัติหนัก ฉะนั้น เวลาบวช นิสสัย ๔ อภยนิยกิจ ๔ สิ่งที่ไม่ห้ามทำๆ เพราะทำแล้วมันเป็นตลยอดด้วน ถ้าตลยอดด้วนแล้วประพฤติปฏิบัติไป มันก็ปฏิบัติเป็นวิธีการปฏิบัติ แต่หัวใจมันเป็นจริงเป็นจังอย่างนั้นหรือไม่

นี่ก็เหมือนกัน เวลากิเลสมันออกตัว มันจะรุนแรงขนาดไหน ถ้ามีสติปัญญา มันยับยั้งได้ บัจจัตตัง สันทิฏฐิโก อตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

แต่ตนนั้นบวชแล้วต้องมีการศึกษาภาคปริยัติ จะนักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก จะบาลีขนาดไหน นั่นก็เรื่องหนึ่ง นั่นนะสิ่งที่ว่าเวลาที่มันผิตพลาดแล้วมันจะเอาอะไรเป็นเครื่องยืนยัน แต่ถ้ามีสติมีปัญญามันจะไม่ทำๆ สิ่งนั้น ถ้าไม่ทำสิ่งนั้นขึ้นมา เวลาในภาคปฏิบัติขึ้นมา

ศึกษาแล้วเป็นภาคปริยัติ จะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา จะแสวงหาครูบาอาจารย์อย่างไร ถ้าไม่แสวงหาครูบาอาจารย์อย่างไร มันจะตั้งตัวเป็นศาสดาเลย

คนมันมีการศึกษา มีความรู้แล้ว มันก็ว่ามันเป็นธรรมๆ

มันว่า นี่เพราะกิเลสมันฝังตัว มันแสดงตัว มันออกตัว

เวลามันฝังตัว อวิชชาคือไม่รู้ สิ่งที่เราศึกษามานั่นคือภาคปริยัติ ทรงจำธรรมวินัยๆ กิเลสมันแฝงตัวอยู่ในหัวใจนั้นอยู่แล้ว แสดงตัวๆ แสดงตัวออกมา เห็นไหม เวลาถ้าศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาว่าเรามีความรู้ เรามีการศึกษา เราเข้าใจธรรมะ แต่เวลาแสดงออกมา กิเลสมันแสดงตัว เพราะมันไปพร้อมกิเลสไป ไปพร้อมกับความไม่รู้ ถ้าไปพร้อมกับความไม่รู้ เราจะปฏิบัติอย่างไร

สิ่งทีว่าเป็นสมาธิ เป็นสมาธิหรือไม่ แล้วปัญญานี้ปัญญาอะไร

เวลาเราจะตัดความสงสัยของเรา ใช้ปัญญา เราก็ใช้ปัญญาไป นี่มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ จิตมันสงบเข้ามาๆ มันพ้นจากอำนาจการครอบงำของกิเลสทั้งแฝงตัว ทั้งแสดงตัว ทั้งออกตัว

เพราะกิเลสเป็นนามธรรม เพราะกิเลสเป็นนามธรรม แต่ถ้าเราไม่ใช้ปัญญาอบรมสมาธิขึ้นมา เวลามันมีความสงบขึ้นมา นี่เพราะมีความรู้ เพราะมีความเข้าใจ มันก็ว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมๆ สิ่งนั้นเป็นธรรม มันก็หลงไปกับความรู้ความเห็นอันนั้นในในวงกรรมฐานเขาเรียกว่าจิตส่งออกจิตมันส่งออก มันไม่มีสมาธิ มันก็ไม่มีกำลังของมัน

เวลาทำความสงบของใจเข้ามาได้ มันมีความสุขของมันเข้ามา มันแสดงตัว มันออกตัวแล้วไปกับมัน ไปกับมัน แล้วเทียบเคียงกับธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่กิเลสมันบังเงา มันถึงไม่เป็นสัจจะไม่เป็นความจริงขึ้นมา

แต่ถ้าเป็นสัจจะเป็นความจริง เห็นไหม มีครูบาอาจารย์ จิตเป็นอย่างไร จิตสงบไหม

ถ้าจิตไม่สงบมันเร่าร้อน แล้วมันเร่าร้อนนะ มันเผาตนเองทั้งนั้นนะ ถ้าทำให้มันสงบจะรับเข้ามาเพื่อความสุขความสงบของเราชั่วคราวชั่วคราว สมาธินี้ชั่วคราวชั่วคราว

แต่ถ้าครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมีอำนาจวาสนา ท่านจะพยายามทำของท่านให้ชำนาญในวสี ชำนาญในวสีมันก็อยู่ที่ข้อวัตรแล้ว อยู่ที่ข้อวัตรปฏิบัติของเรา เราจะรักษาใจของเรา

เพราะเราทำข้อวัตรปฏิบัติเพื่ออะไร

เพื่อคณะสงฆ์ เพื่อวัด เพื่อความอยู่ร่มเย็นเป็นสุข แล้วถ้าอยู่ร่มเย็นเป็นสุขขึ้นมา มันอบอุ่นใจของตน ทำอะไรก็ได้ เดินจงกรมก็ได้ นั่งสมาธิก็ได้

แต่ถ้ามันก็ดมันขวางขึ้นมา มันหวาดมันระแวง ความระแวงสงสัย ทำสมาธิก็แสนยาก มันทุกข์มันยากมาก แต่ถ้าเราทำสิ่งใดของเราทุกอย่างสมบูรณ์แบบแล้ว แล้วเราจะฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา มันก็ระแวง แต่ระแวงอย่างไร นั่นระแวงเพราะกิเลสมันพลิกมันแพลงของมัน มันระแวงเพราะกิเลสมันไม่ไว้ใจ

แต่ถ้ามีสติมีปัญญา เพราะเราไม่ต้องการให้กิเลสมันพลิกแพลงเอาสิ่งนั้นมาเหยียบย่ำทำลายเราอีกต่างหาก สิ่งที่เราไม่ทำๆ มันจะมาเหยียบย่ำทำลายขึ้นมา นี่เพราะกิเลส

เพราะความลับไม่มีในโลก เรารู้ว่าเราทำอะไร แล้วเวลาจะฝึกหัดปฏิบัติ เวลากิเลสมันฝังตัวอยู่ใจ เราจะปฏิบัติธรรม เราจะมีคุณธรรม แล้วก็ปฏิบัติญ่ไป ญ่ไปแล้วมันจะเป็นธรรมจริงไหม

ถ้ามันเป็นจริงๆ เห็นไหม เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เวลาท่านเทศน์ว่าการใด

ทำให้มันดูมันยังไม่เอา แล้วอบรมบ่มเพาะเทศน์ว่าการมันจะฟังไหม

แต่คนที่มีอำนาจวาสนาเขาแสวงหานะ เขาแสวงหาให้คนบอก ให้คนชี้ทาง ให้คนช่วยเหลือเจือจาน ให้เรามีหนทาง

นี่ไง หลวงตาพระมหาบัวท่านบอกว่า เหมือนโคในคอก โคในคอก ถ้าตัวใดมันอยู่ที่ปากประตู มีผู้ใดมาเปิดประตู ตัวนั้นออกก่อน

เวลามันแสวงหาใจ โคในคอก โคที่ไม่มีคอกจำกัดเลย คอกคือกิเลสตัณหาความทะยานอยาก ใครเปิดให้ๆ

เขาเปิดประตู เปิดคอก แต่เราเป็นผู้ออกจากคอก ออกจากคอก เราก็ต้องมีสติมีปัญญาของเราไป

เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเนะ อยากมีครูมีอาจารย์คอยชี้แนะ คอยให้อุบาย อุบายวิธีการ อันนั้นสำคัญมาก อุบาย มันเหมือนเส้นผมบังภูเขา นึกไม่ออก นึกไม่ได้ ขวนขวายก็ไม่เห็น ขวนขวายก็ไม่เจอ เวลาครูบาอาจารย์ท่านชี้ ผัวะ! เจอแล้ว เข้าใจแล้ว

เข้าใจแล้วก็จะต้องพยายามขวนขวายปฏิบัติต่อเนื่องให้เป็นปัจจัยตั้ง สันติภูมิโก ฐ จำเพาะใจของตน ใจของตนมันรู้มันเห็นของมันขึ้นมาเนะ มันมหัศจรรย์ใจ จิตเป็นอย่างไร

พอจิตสงบระงับแล้ว ถ้ามันโน้มไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง เห็นกายก็ได้

เวลาประพฤติปฏิบัติไม่เห็นกิเลสๆ

ไถ่ นั่งอยู่นั้นนะ เวทนาทั้งนั้นนะ เวทนากาย เวทนาจิต เวทนากายอาบเหงื่อต่างน้ำ ร่างกายนี้ทุกข์มาก แต่มันไม่ทุกข์เท่าหัวใจหรอก

เราเกิดมาเป็นคน กรรมกรแบกหามวันละสามร้อย เหนื่อยกายจนร่างกายแทบขาด แต่เวลาคนที่เขาบริหารจัดการเขาเหนื่อยหัวใจเนะ อมทุกข์ ทุกข์เกือบตาย เวทนากาย เวทนาจิต

เวทนากายๆ อาบเหงื่อต่างน้ำได้แต่ความทุกข์ความยากการแบกการหาม ผู้บริหารจัดการเขาเหนื่อยหัวใจ หัวใจของเขา

พระภักทียะ เป็นกษัตริย์ เวลาบวชมาแล้วออกประพฤติปฏิบัติขึ้นไป อยู่โคนไม้ เวลาสำเร็จเป็นพระอรหันต์ใจ “สุขหนอ สุขหนอ”

จนพระไปฟ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่าพระภักทียะระลึกถึงราชวังแน่ๆ เลย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เรียกมา เรียกมา เวลาถาม “เธอพูดอย่างนั้นจริงๆ หรือ”

“จริงๆ ครับ”

“ทำไมล่ะ”

“ไอ้โฮ! มันสุขจริงๆ”

จิตถ้ามันชำระล้าง มันสำรอกมันคายไปแล้ว กิเลสมันตามไม่ทัน กิเลสมันไม่เห็นร่องรอย กิเลสไม่รู้จะเริ่มต้นตรงไหน กิเลสจะเริ่มต้นอย่างไร เพราะมันไม่มีร่องรอย ไม่มีสถานที่ ทำลายภวสวะ ทำลายภพไฟ ทำลายจิต ทำลายทุกอย่าง ทำลายสมมุติ อะไรที่อ้าปากเป็นสมมุติ ไม่มี แล้วกิเลสมันจะเริ่มต้นที่ไหน กิเลสมันไม่เห็นเงา มันไม่เห็นตัว ไม่เห็นเงา มันครอบงำไม่ได้ไง สุขหนอๆ ใจ

แล้วเมื่อก่อนละ ไอ้โฮ! ตอนเป็นกษัตริย์นะ เขานอนกันทั้งแวันแคว้น ตัวเองบริหารจัดการ ยังตัดสินคดีความ ยังปกครองคุ้มครอง ทุกข์เกือบตาย ทุกข์เจียนตาย เห็นไหม เวลามันสุขหนอๆ สุขหนอๆ สุขเพราะหัวใจมันเป็นธรรม

ฉะนั้น สุขกาย สุขใจใจ

ไอ้ที่เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เรามีอำนาจวาสนา เราभावขเป็นพระ เราเป็นนักรบ เราจะประพฤติปฏิบัติของเรา

ทุกข์กาย ทุกข์ใจ เวลาทุกข์กาย กิเลสมันปลิ้นมันปล้อนขึ้นมาไง หวังอะไรก็ได้ตั้งใจสักอย่าง

แล้วหวังอะไรละ กิเลสมันแฝงตัว มันแสดงตัว หรือมันออกตัวละ

ถ้าออกตัว ไปเลยนะ ฉะนั้นเป็นพระกรรมฐานองค์สุดท้าย เป็นลูกศิษย์หลวงปู่่มั่นองค์สุดท้าย ทุกอย่างเข้าใจหมด ใครต้องการอะไร อธิบายได้ทั้งสิ้น

ไปไหนไม่รอดหรอก เวลากิเลสมันออกตัว

ถ้ากิเลสมันแสดงตัว มันก็เผลอนในหัวใจของตน

ถ้ามันฝังตัวนะ เห็นไหม บวชเป็นพระเป็นนักปฏิบัติ ไม่มีใครดูแลเลย นี่เวลากิเลสมันฝังอยู่ในหัวใจ

เพราะเราบวชแล้วเป็นนักรบ เราจะรบกิเลสค้นหาความทะยานอยากในใจของตน จะรบกิเลสค้นหาความทะยานอยากในใจของตน ไม่มีอะไรเป็นเครื่องมือเครื่องมือจะเข้าไปเผชิญหน้ากับกิเลสเลย ให้กิเลสมันปลิ้นปล้อน มันพลิกแพลงในใจของตน

ทั้งๆ ที่มีศรัทธาณะ ก็เราศรัทธาในพระพุทธศาสนา บวชเป็นพระๆ แล้วจะเป็นพระปฏิบัติ พระปฏิบัตินะ จะเป็นนักรบ จะรบกับกิเลสค้นหาความทะยานอยากในใจของตน อาวุธที่จะสู้กับมัน สติ สมาธิ ยังเกิดขึ้นมาไม่ได้ ถ้าสติ สมาธิ เกิดขึ้นมาได้ไง เราฝึกหัดปฏิบัติของเรา

ถ้ามันไม่ได้ดังความพอใจของตน แล้วมันขาดแคลนอะไรละ

เวลามันขาดแคลน ขาดแคลนสติ ขาดแคลนการประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงของเรา นี่ไง

ปัจจัย ๔ อะไรก็ใช้ได้ อะไรก็ได้ มันขาดแคลนตรงไหน มันไม่มีอะไรขาดแคลนเลย แต่กิเลสมันก็เอามาเป็นประโยชน์กับมันจนได้ กิเลสมันก็ว่า ใ้หนุ่นใ้หนี่ ใ้หนี่ใ้หนั้น จะเอาแต่ความสมความปรารถนาของตน ใ้สมความปรารถนานั้นนะกิเลสทั้งนั้นนะ

แต่ถ้าเราไม่มีสมความปรารถนาของตน เราเป็นบุคคลสาธารณะได้สิ่งใดก็เป็นสิ่งนั้น ได้สิ่งใดเป็นประโยชน์อย่างนั้น ไม่มีสิ่งใด เราก็ใช้ทดแทนของเราได้ พระกรรมฐานๆ เขาใช้ไม้สีฟัน เขาเอาไม้ ไม้โกทา ไม้ช้อย เอามาทาบๆๆ เขาก็เป็นยาสีฟัน เป็นแปรงสีฟันได้ อาหารการกิน บิณฑบาต เขาได้สิ่งใดมามันก็จบ มันจะมีอะไรที่มันเดือดร้อนจนเกินไป ถ้ามันมีสติมีปัญญาเท่าทันมันนะ นี่ปัจจัยเครื่องอาศัย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ แล้วเรามาบวชเป็นพระ ถ้าเรามีสติมีปัญญาไง ใ้กิเลสที่มันฝังในใจ ที่มันแสดงตัว ที่มันออกตัว เวลาออกตัวไปแล้วมันทำให้เราเสียหายมากนะ เราต้องมีสติมีปัญญาเท่าทันมันให้ได้ ถ้ามีสติมีปัญญา

แต่เริ่มต้นที่ปฏิบัติใหม่ ไม้ดิบๆ มันติดไฟได้ยาก การประพฤติปฏิบัติของเรา เราก็ชวนชวายของเรา เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เรามีอำนาจวาสนา

หลวงตาพระมหาบัวท่านบอกว่า ใครไม่มีอำนาจวาสนา เกิดมาเป็นมนุษย์แล้วไม่ได้นับถือพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสั่งพระอานนท์ไว้ว่า

“อานนท์ เธอบอกเขานะ ให้ปฏิบัติบูชาเราเถิด ให้ปฏิบัติบูชาเราเถิด อย่าบูชาด้วยอามิสเลย”

ทั้งๆ ที่ชาวพุทธอยากได้บุญได้กุศล เขาก็บูชาด้วยอามิสของเขานั้นแหละ สิ่งที่เขาหามาได้ปัจจัยเครื่องอาศัยนั้นเป็นอามิสทั้งนั้น แล้วเขาก็ทำบุญกุศลเพื่อสร้างบุญกุศลของเขา นั้นอำนาจวาสนาของเขา ของฆราวาสเขามีเท่านั้น

เราเป็นนักรบๆ นักรบอยู่แล้ว เราจะไปติดข้องเรื่องอย่างนั้นนะ มันไม่มีเกียรติ ไม่มีศักดิ์ศรีของพระปฏิบัติเลย

พระปฏิบัติ ทางจกกรม การนั่งสมาธิภาวนานั้นต่างหาก นี่เป็นงานของเรา แล้วงานอันประเสริฐ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสั่งพระอานนท์ไว้ว่า “ให้ปฏิบัติบูชาเราเถิด ให้ปฏิบัติบูชาเราเถิด”

การปฏิบัติมันจะมีสติ มันจะมีสมาธิ แล้วถ้ามันล้มลุกคลุกคลาน มันก็เป็นวิบากกรรมของแต่ละบุคคล เวลาเป็นสมาธิ มันก็สุขมันก็สงบของมัน ถ้าเป็นมิจฉา มิจฉาเป็นวิบากกรรม

ดูพระเทวทัตสิ บวชมาแล้ว ด้วยวิบากกรรม อยากจะปกครองสงฆ์ อยากจะยิ่งใหญ่ แต่ไม่ชำระล้างกิเลสเลย แล้วไม่รู้จักกิเลสด้วย แล้วกิเลสมันฝังอยู่ในใจ กิเลสมันแสดงตัวขึ้นมา ก็คิดว่าตัวเองมีอำนาจวาสนา เวลากิเลสมันออกตัว จะขอปกครองสงฆ์เลย บอกพระอานนท์ไป บอกองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า เราจะลงอุโบสถของเราเอง แยกสงฆ์เลย สงฆ์เป็นสังฆเภทเลย ถึงที่สุดแล้วไง เวลากิเลสมันออกตัว เวลาตกนรกอเวจีไปมันแสนทุกข์แสนยาก

นี่พูดถึงว่า เวลาที่กิเลสที่มันรุนแรง แต่นั่นเป็นเพราะอะไร เป็นเพราะว่าเขาทำสมาธิเหมือนกัน เขาก็ศีล ๒๒๗ แล้วประพฤติปฏิบัติขึ้นมามีสมาธิ เขาถึงได้มีอภิญาเป็นฤทธิ์เป็นเดช ฤทธิ์เดชมันก็ไปเสริม เสริมกิเลสว่าตัวเองยิ่งใหญ่

มันยิ่งใหญ่ที่ไหน มันกำลังจะตายเพราะมันเป็นมิจฉา มันเป็นเรื่องโลก มันเป็นเรื่องอภิญญา

แต่ถ้าเป็นธรรมๆ มันเป็นศีล มันเป็นสมาธิ มันเป็นปัญญา ดับทุกข์ด้วยมรรค ๘

ทำไมต้องมรรค ๘ ละ

มรรค ๘ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา อาสวักขยญาณทำลายอวิชชา เพราะงานชอบ ชอบในการทำสมณะ ต้องแสวงหาจิตของตน เป็นสมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน

งานชอบในการวิปัสสนา ถ้าไม่เห็นกิเลส ไม่รู้จักเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมโดยที่มีสัมมาสมาธิ สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน งานในวิปัสสนา

วิปัสสนากรรมฐานจะเกิดขึ้นจากสมถกรรมฐาน ถ้าสมถกรรมฐานมันไม่มี มันก็เป็นเรื่องอภิญญา มันเป็นเรื่องกิเลสมันฝังตัว กิเลสมันแสดงตัว แต่คิดว่ามันเป็นธรรมไป

หลวงตาพระมหาบัวท่านบอกว่า นั่นนะสมุทัยมันเจ็บปวมา คือกิเลสมันเจ็บปวมา

ความรู้ ความเห็น ความอคติ จิตมีอคติว่าเราจะเห็นกาย เราจะพิจารณากาย เราจะพิจารณาตามความเป็นธรรมในพระพุทธศาสนา เราจะพิจารณาในแนวทางสติปัฏฐาน ๔ นี่ อคติจากสมุทัย อคติจากความเห็นผิด เพราะกิเลสมันฝังตัว แสดงตัว มันยังไม่ได้ออกตัว

เวลามันออกตัวขึ้นมา มันจะบอกมันเป็นพระอรหันต์เลย แคเห็นกายๆ ถ้ามันเป็นมิจฉาทิฎฐิ มันเห็นความเห็นผิด เพราะสมุทัยมันฝังตัว สมุทัยมันนอนเนื่องมากับความรู้ความเห็นจากวิปัสสนาโดยกิเลส งานถึงไม่ชอบ

เพราะงานไม่ชอบ เวลางานมันไม่ชอบขึ้นมา เวลามันพิจารณาไปแล้ว ใช้สติปัญญาไปแล้ว มันก็เป็นดินพอกหางหมู มันก็จะยึดมันถือมัน มันก็จะเข้าข้างด้วยอคติว่ารู้เห็นธรรม มันพิจารณาธรรม ความรู้ธรรม

อคติ ทิฏฐิमानะ มันเป็นสมมุติ สมมุติบัญญัติที่รู้ที่เห็น เหมือนการฝึกหัดทางวิชาการในการทำวิจัย เขาทำซ้ำทำซาก เขาเก็บข้อมูลของเขาจนกว่าจะเห็นว่าสิ่งนั้นพิสูจน์ตรวจสอบแล้วทำได้ เหมือนครั้งที่ตรวจสอบจนเป็นทางวิชาการขึ้นมา เป็นการยอมรับทางวิทยาศาสตร์

แต่เนี่ยพิจารณากาย เห็นกาย เพราะขาดสมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน

โดยหลวงปู่มั่นท่านว่า “จิตเป็นอย่างไร จิตเป็นอย่างไร”

ถ้าจิตมันสงบระงับ จิตมันมีอำนาจวาสนา ถ้ามันนุ่มไปเห็นกาย เห็นกายโดยสมถกรรมฐาน นี่มรรค ๘ งานชอบธรรมในการทำความสงบของใจ ในการศึกษาค้นคว้าหางานของตน หาที่ทำการของตน กิเลสที่มันฝังใจ กิเลสที่มันแสดงตัว ร่องรอยของกิเลส พอมันเห็นเข้า มันมหัศจรรย์นะ

ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ที่ท่านมีอำนาจวาสนาของท่าน เวลาท่านทำของท่าน ที่ว่ามันมีรสชาติ รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แต่มันสงบมันมีมิจากับสัมมา

ถ้าสงบโดยมิจามันก็เป็นอภิญญา มันก็ส่งออกไปรู้ไปเห็น ไปมหัศจรรย์ เห็นกาย

กายโดยการวาดภาพของกิเลสไป

แต่ถ้าเราทำความสงบของใจ เวลามันคลายออก เราก็ฝึกหัดให้มันชำนาญในการเข้าสมาธิ ออกสมาธิ ในการฝึกหัด แล้วเวลาถ้ามันนุ่มไปเห็นกายๆ ก็ฝึกหัดมันไป ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา มันฝึกหัดใช้ปัญญา

ปัญญาต้องมีการฝึกหัด ถ้าไม่ฝึกหัด มันเป็นปัญญาของกิเลส มันเป็นสัญญา มันเป็นสมุทัยเจือปน แล้วมันก็คิดมันก็จินตนาการของมันอยู่อย่างนั้นนะ แล้วมันได้ผลอะไร มันได้อะไร เป็นขึ้นเป็นอันจากความรู้ความเห็น จากการกระทำ

ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนา วิปัสสนาคือการรู้แจ้ง รู้แจ้งในกิเลส รู้แจ้งในศีล โดยสมาธิ โดยปัญญา โดยงานชอบธรรม งานอย่างหนึ่งคืองานทำความสงบเพื่อเป็นพื้นฐาน

ถ้าพื้นฐาน ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนา มันจะวิปัสสนาคือการรู้แจ้ง ใช้สติใช้ปัญญาแยกแยะๆ
ขั้น ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เกิดดับๆ แต่มันมีกิเลสค้นหาความทะยานอยาก
มันเป็นคนยุคนเหี้ย คนยึดมั่นถือมั่น เวลามันเกิดความพอใจ มันก็ยึดมั่นถือมั่นของมันด้วย
ความรุนแรง เวลามันไม่พอใจขึ้นมา มันก็พยายามผลักดันๆ ว่าไม่ต้องการๆ

กิเลสทั้งนั้น ปฏิบัติบูชากิเลสไป เพราะขาดครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม

เวลาครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมนะ เวลาธรรมมันออกตัวไป

หลวงปู่มั่นท่านรู้ก่อนแล้ว ว่าปฏิบัติแล้วจะเริ่มต้นอย่างไร ท่ามกลางอย่างไร ที่สุด
อย่างไร ท่านถึงได้วางไว้ว่า ต้นคุด ปลายตรงไม่มี

ต้นมันคุด ต้นมันเอาแต่ได้ ต้นมันให้กิเลสมันครอบงำ ต้นมันมีความพอใจ ผั่งใจ นี่ขาด
อานาจาสนา ถ้าอานาจาสนานะ มันมีสัจจะมีความจริง สิ่งใดเกิดขึ้น ให้เกิดขึ้นโดยความเป็น
ข้อเท็จจริง ถ้าข้อเท็จจริงนั้น แล้วธรรมและวินัยเป็นอริยสัจ

ข้อเท็จจริงของเรามันเข้ากับอริยสัจได้หรือไม่

แล้วข้อเท็จจริงของเราเกิดแต่ละครั้งแต่ละคราวก็มีหยาบ มีกลาง มีละเอียด ข้อเท็จจริง
มันทำของเราจนมีความชำนาญของเรา ถ้ามีความชำนาญของเรา เห็นไหม งานชอบ งานชอบ
สติชอบ ปัญญาชอบ ความชอบธรรมๆ ฝึกหัดปฏิบัติบ่อยครั้งเข้าๆ มันก็ไปชำระล้างกิเลสให้เบา
บางลงแบบหลวงปู่มั่นบอก “เออ! มันต้องอย่างนี้สิ มันต้องอย่างนี้” ปฏิบัติแล้วมันมีคุณค่า รส
ของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวงไป

สติ สมาธิ ปัญญาเวลามันเกิด วิปัสสนา มันมีสติ มีมหาสติไป ปัญญาอย่างหยาบ อย่าง
กลาง อย่างละเอียดไป ขั้นหยาบๆ

หลวงปู่ดุลย์ใจ จิตนอก ขั้นอย่างหยาบ

จิตใน ขั้นอย่างกลาง

ถอดจิต ถอดจิตเลย จิตถอด ขั้นอย่างละเอียดขึ้นไป กามราคะ ปฏิฆะ ถึง
เวลาปฏิจจสมุปบาท นี่จิตในจิตของหลวงปู่ดุลย์

จิตนอก จิตนอกคือขันธ ๕ ที่จิตสงบแล้วมันจับได้ มันเป็นวิปัสสนา ถ้านอกจิต ส่งออก

จิตนอก เพราะมันจับจิตของมันได้ เพราะจิตสงบเป็นสัมมาสมาธิ สมถกรรมฐาน เวลา
มันวิปัสสนา จิตนอก เวลาพิจารณาไปแล้ว ขันธ ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ขันธ ๕ ขันธ ๕ ไม่ใช่ทุกข์
ทุกข์ไม่ใช่ขันธ ๕ มันขาด

จิตในก็ขันธ ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เหมือนกัน แต่จากนอกมาใน
พิจารณาแล้วพิจารณาเล่า จนเวลามันพิจารณาเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา กายกับจิตแยก
ออกจากกันโดยธรรมชาติเลย โลกนี้ราบหมด เพราะมันเป็นจิตใน ขันธอย่างกลาง แล้วพอกาย
กับจิตแยกโดยธรรมชาติของมันเลย โลกนี้เว้งว่างหมด หาไม่เจอหรอก

ใช้จิตถอด จิตถอดนี้สำคัญ แล้วจิตถอด ถอดอย่างไร

ถ้ามันขุดคุ้ยค้นคว้าจนเห็นจิตถอด เห็นอย่างนั้นมันก็เห็นปฏิสังขารวาทะ ถ้าเห็นปฏิสัง
ขารวาทะ นั้นนะมหาสติมหาปัญญาแล้ว

ถ้ามันเป็นจริงเป็นจัง เวลาครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติมันติดมาเป็นขั้นเป็นตอน ติดเป็นขั้น
เป็นตอนทั้งนั้นนะ เพราะกิเลสมันฝังใจ กิเลสมันฝังอยู่ในภวาสวะ อยู่ในภพ

กิเลสมันแสดงตน เวลากิเลสมันออกตัว กิเลสออกตัวมันก็เหมือนโลกๆ นี่แหละ ความ
โลก ความโกรธ ความหลง เวลาโกรธหน้าดำหน้าแดงขึ้นมา นั้นนะกิเลสมันเต็มที่แล้ว แล้วมันยัง
ไม่รู้จักกิเลสนะ มันสมศักดิ์ศรี ทำแล้วมันสะใจ มันเป็นผู้มีเกียรติ นั้นนะเวลากิเลสมันออกตัว
แต่ถ้าพอมันเข้าใจนะ อารมณ์ชั่ววูบ ไม่น่าทำเลย ทำแล้วมันสร้างเวรสร้างกรรมทั้งนั้น แล้วเวลา
ถ้ามันละเอียดเข้าไป จิตใจของคนมันแตกต่างกันอย่างนั้น

ฉะนั้นว่า เวลาจิตถอด เวลามันพิจารณาของมันเป็นขั้นเป็นตอน ขันธ ๕ ไม่ใช่เรา เรา
ไม่ใช่ขันธ ๕ ขันธ ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ขันธ ๕ เวลาพิจารณาขันธ เวลาแยกกับจิตมันแยกจาก
กัน กามวาทะปฏิสังขารอ่อนลง เวลาพิจารณาข้างใน ปฏิสังขารวาทะนั้นนะขันธอย่างละเอียดเลย
เวลามันขาด ขันธไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ขันธ แล้วจิตอยู่ไหนละ

การประพฤติปฏิบัติยากอยู่สองคราว คราวเริ่มต้นนี้ คราวเริ่มต้นเห็นกาย เห็นเวทนา เห็น
จิต เห็นธรรม เห็นแสนยาก เพราะถ้าเห็นมันเห็นโดยจิตส่งออก

จิตส่งออกนั้นมันเป็นเรื่องอภิญญา เรื่องอารมณ์ความรู้สึก เรื่องอารมณ์ เรื่องสัญญา อารมณ์มันไม่ใช่สติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง

จิตสงบแล้ว สมถกรรมฐาน ถ้ามันเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง มันเห็นกิเลส เห็น กิเลส ชันธ์ & ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชันธ์ & ชันธ์ & ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ชันธ์ & เวลามันขาด นิโรธ เกิดอีก ๗ ชาติเท่านั้น มันเห็น มันรู้ มันชัดๆ ของมัน บังคับตั้ง สันติภูมิโก แล้วถ้ามันขุดคุ้ยค้นคว้า มันจับกาย เวทนา จิต ธรรมได้ นั่นชันธ์อย่างกลาง พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ ด้วยมีสติปัญญาใน

การประพฤติปฏิบัติยากแค่อยู่ครั้งเริ่มต้นและครั้งถึงที่สุด ครั้งเริ่มต้นเวลาจับเกือบเป็น เกือบตายจับไม่ได้ แต่พอมันจับของมัน พิจารณาของมัน ชันธ์ & ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชันธ์ & ชันธ์ & ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ชันธ์ & เวลามันขาด นี่ภาวนาเป็น

ภาวนาเป็นขึ้นมา มีหนทางของมัน เวลามันขุดคุ้ยค้นคว้า ถ้ามันจับกิเลสของมันได้ เวลา พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า เวลามันขาด กามราคะปฏิเสธอ่อนลง ถ้าจะเริ่มต้นจับชันธ์ละเอียด มัน พลิกมันแพลงแล้ว จับแสนยาก การขุดคุ้ยค้นคว้า

เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติถ้าไปหาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ก็หาอุบายหาวิธีการที่จะเข้าไป ขุดคุ้ยค้นคว้าที่จับต้องของมันได้ไง

สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน งานของใคร งานในอุคมิภาวะอะไร งานในภพชาติ ใด งานละเอียด งานหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด งานอย่างหยาบ งานอย่างใด

เวลาพิจารณาถึง เวลาพิจารณากามราคะ ปฏิฆะขาด จิตถอด แล้วจิตอยู่ไหน จิตมันถอด กามราคะ ปฏิฆะแล้ว แล้วจิตมันอยู่ไหน

ยากอยู่ ๒ คราว คราวเริ่มต้นกับคราวสุดท้าย ทีนี้คราวสุดท้ายขึ้นมา เวลาถึงที่สุด เวลา จิตเห็นจิต ความเป็นจริงอันนั้นนี่คือความมหัศจรรย์ เพราะตรงนั้น ภาวะนั้นนั่นนะ ตรงนั้นนั่นะ กิเลสที่มันฝังตัวอยู่นั่น

กิเลสที่แสดงตัวก็หยาบๆ กิเลสออกตัว เพราะมันกำจัดหมดสิ้นมาแล้ว แล้วถ้ามันฝังตัว มันฝังที่ไหน

มันฝังที่จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้มองไปด้วยอุปกิเลส มันฝังอยู่ที่ภวาสวะ มันฝังอยู่ที่ภพ มันฝังอยู่ที่ปฏิสนธิจิต

วิญญาณในปฏิสนธิไม่ใช่วิญญาณในขันธ ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ วิญญาณรับรู้อารมณ์ใจ ผ่านตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจด้วย แต่ถ้าเป็นตัวมันๆ มันมหัศจรรย์

เวลามหัศจรรย์ เพราะเวลาธรรมออกตัว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาได้ พระออกไป ทั้งๆ ที่ว่าพระก็พระปฏิบัติทั้งนั้นนะ เพราะอะไร เพราะจะกำราบปราบปรามไ้ ความพลั้งเผลอ ไ้ความเลินเล่อ ไ้ความเข้าใจผิด ไ้ความคิดว่าทำมาถูกทั้งหมด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไ้เลย

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านกำราบไ้ เวลาธรรมมันออก ธรรมออกตัว ออกเพื่อกำราบ ปราบปรามกิเลส แต่จะออกปราบปรามกิเลส ต้องให้คนที่ประพฤติปฏิบัติเข้าใจถึงกิเลสของตน มันจะเห็นคุณค่า คนที่ไม่รู้จักกิเลส ไม่รู้จักสิ่งใดเลย เห็นไหม

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเวลาท่านแสดงธรรม หลวงปู่มั่น ไ้โฮ! เวลาแสดงธรรมเต็มที่เลย นั้นนะกิริยาของธรรม นั้นนะธรรมออกตัวเต็มที่ ไม่ใช่กิเลส เวลาหลวงตาพระมหาบัว เวลาท่าน เทศน์แจ้วๆ น้ำไหลไฟดับ นั้นนะกิริยาของธรรม เวลาธรรมออกตัว ไม่มีกิเลส ธรรมล้วนๆ

เพราะทำลายภวาสวะ ทำลายภพ ทำลายชาติ ทำลายหมดแล้ว กิเลสมันไม่มีที่อยู่ ที่อาศัย กิเลสมันไม่มีที่เริ่มต้น กิเลสมันแสดงตัวไม่ได้ ภวาสวะ อวิชชา เวลาทำลายภวาสวะ ทำลายภพ อวิชชาคือพญามารที่ครอบคลุมนไ้ ที่หาสถานที่ไม่ได้ มันหาสถานที่ไม่ได้แล้วมัน จะเอาอะไรแสดงตัวล่ะ มันก็เป็นการธรรมออกตัวล้วนๆ ไ้ ไม่มีกิเลสเจือปนไ้

แต่สุภปาติเสสนิพพาน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ๔๕ ปีนั้น พระอรหันต์ที่ดำรงชีวิตอยู่ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเป็นพระอรหันต์ ท่านยังมีชีวิตของท่านอยู่ สุภปาติเสสนิพพานคือชีวิตนี้ ธาตุ ๔ และขันธ ๕ สะคือเศษส่วน คือของทิ้งแล้ว แต่มันเป็นขันธที่ สะอาดนะ

ไ้ปุ่ดูชนคนหนาอย่างเราเนี ขันธ ๕ ก็พญามารทั้งนั้นนะ ชันธมาร ถ้าเป็นร่างกายก็ ร่างกายของกิเลส همینคลั่งไปหมดละ

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม ธาตุ ๔ และขันธ ๕ มันเป็นส่วนที่การประพฤติปฏิบัติของตน การปฏิบัติของผู้ที่ปฏิบัติตามข้อเท็จจริงนั้น บุคคล ๔ คู่ คู่ที่ ๑ คู่ที่ ๒ คู่ที่ ๓ คู่ที่ ๔ จิตมหัสจรรย์ขนาดนั้นนะ

จิตต้นคด ปลายตรงไม่มี ปฏิบัติกันล้มลุกคลุกคลาน ปฏิบัติไปโดยกิเลสเอนยอ กิเลสชักนำไป กิเลส ปฏิบัติบูชากิเลส มันไม่เป็นตามความเป็นจริง ไม่มีวิมุติภาวะ ไม่มีข้อเท็จจริง

แต่ถ้าปฏิบัติตามเป็นจริง ปุณฺณ กัลยาณชน ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเริ่มต้นใหม่ๆ ปุณฺณคนหนาทำความสงบของใจได้ยาก แต่ด้วยสติด้วยปัญญา ด้วยปัญญาอบรมสมาธิใจ รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร

มันเป็นบ่วงแห่งมาร คือทำให้เราทุกข์เรายาก

มันเป็นพวงดอกไม้แห่งมาร คือมันเอนยอ อ้อยสร้อยอ้อยอิงหลอกลวงเราตลอดเวลา รูป รส กลิ่น เสียงนี้ ออกเขาจะฉอเลาะ

นี่ใจ รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร การประพฤติปฏิบัติเลย ล้มลุกคลุกคลานกันอยู่นี้ใจ

ปัญญาอบรมสมาธิฯ มันเห็นหมด มันเข้าใจหมด มันตัดขาดเลย รูป รส กลิ่น เสียงเก๋ๆ เขินๆ จะเข้ามาเหยียบย่ำน้ำใจของเราไม่ได้ ถ้าเหยียบย่ำน้ำใจไม่ได้ นี่กัลยาณชน กัลยาณชนมีสติมีปัญญาปล่อยวางรูป รส กลิ่น เสียงได้ตามความเป็นจริง ถ้าจิตสงบแล้วถ้ามันเห็นสติปัญญา ๔ จะเป็นบุคคลคู่ที่ ๑ โสดาปัตติมรรค ถ้าประพฤติปฏิบัติตามเป็นจริงจะเป็นโสดาปัตติผล คู่ที่ ๒ คู่ที่ ๓ คู่ที่ ๔ คู่ที่ ๔ ภวาสวะ ทำลายอวิชชา

แล้วพญามารมันจะเริ่มต้นอย่างไร กิเลสมันจะเริ่มต้นตรงไหน

มันเริ่มต้นไม่ได้มันก็ไม่มีกลิ่นของกิเลสใจ

ความหมั่นสวดสวดของกิเลสเข้าไปสู่ธรรมธาตุนั้นไม่ได้เด็ดขาด ธรรมธาตุนั้นจะเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาโดยการประพฤติปฏิบัติใจ

ไม่ให้กิเลสมันฝังใจ ฝังตัว กิเลสมันฝังตัวอยู่ที่ภวาสวะ อยู่ที่ภพ

กิเลสแสดง ตัวลุ่มลูกคลุกคลาน

กิเลสออกตัว เกือบเป็นเกือบตาย

แต่ถ้าเป็นธรรมออกตัว ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันปราบปรามกิเลส
เวลาธรรมของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นบันลือสีหนาท

หลวงปู่เจี๊ยะท่านบอก เวลาหลวงปู่มั่นเสียงดังขึ้นมา “เฮ้ย! พ้าร้องๆ เว้ย”

ฝนตกมันชุ่มชื้นกับหัวใจที่เป็นธรรม หัวใจที่เป็นธรรมต้องการสิ่งนั้น เวลาฝนแผ่นดิน
ภาวสภาวะภายในใจมันแห้งแล้ง มันต้องการความชุ่มชื้นจากธรรมะของหลวงปู่มั่น

เวลาท่านเสียงดังขึ้นมานะ “เฮ้ย! พ้าร้องๆ เว้ย” ฝนจะตก ชุ่มชื้นในหัวใจใจ ความชุ่มชื้น
ความอบอุ่นในหัวใจ นั่นแหละธรรมมันออก เวลาธรรมออก มันเป็นคนมันเป็นประโยชน์ทั้งนั้นนะ

เว้นไว้แต่พวกมีดบอด มันไม่เข้าใจเรื่องธรรม มันไม่เข้าใจเรื่องกิเลส มันเข้าใจแต่เรื่อง
ความมักมาก ออยากใหญ่ แข่งหน้าแข่งหลัง จะผิดอย่างไรมันก็ว่ามันถูก

มันผิดนะ ตันมันคด มันผิดแล้วมันจะไปไหน มันลงทะเลทั้งนั้นนะ

แต่ถ้าตันมันถูก มันจะถูกต่อเมื่อเราฝึกฝน พยายามของเรา มันจะยาก มันจะง่าย มันก็
อยู่ที่อำนาจวาสนา เราจะสร้างคุณงามความดีของเรา ไม่ให้กิเลสมันฝังตัวอยู่ในใจของตน ไม่ให้
มันแสดงตัวให้เราลึงเลสงสัย และไม่ให้มันออกตัวทำให้เราเสียหาย

กิเลสออกตัวนะ มันกระที่บ มันทำลายหัวใจ มันทำลายความเป็นมนุษย์ของเรา เอวัง